

Forskerseminar 15. mars – agenda og abstracts

Tid	Tema
9.00 - 9.30	Velkommen og presentasjonsrunde
09.30 – 11.40	Situasjonsbeskrivelse
15 min	Eirin Mølland <i>Fattig i velferdsstaten Norge: Resultater fra Nye mønstre prosjektet</i>
15 min	Marianne Rugkåsa <i>Fattigdomsutfordringer i familier med innvandringsbakgrunn</i>
10.00 – 10.10	Benstrekk/pause
15 min	Asgeir Solstad <i>Boligpolitikk og boligsosialt arbeid mot fattigdom</i>
15 min	Inger Lise Skog Hansen <i>Trøbbel i grenseflatene - Et sterkere brukerperspektiv i tjenesteutvikling</i>
15 min	Tapio Salonen <i>Barnfattigdomens utveckling i Sverige</i>
ca 45 min	Diskusjon/Spørsmål
11.40 - 12.30	Lunsj
12.30 – 13.50	Avveining mellom barnets beste og insentiver for foreldrenes arbeid
15 min	Simen Markussen <i>Penger, tjenester og insentiver til arbeid</i>
15 min	Axel West Pedersen <i>Universell barnetrygd som virkemiddel i arbeidslinja</i>
15 min	Edda Solbakken, SSB <i>Barnetrygd og foreldres arbeidstilbud og inntekt</i>
ca 35 min	Diskusjon/Spørsmål
13.50 - 14.10	Pause
14.10 – 15.20	Tilrettelegging som kan hjelpe barnet/eleven
15 min	Marianne Tevik Singstad <i>SoVei-prosjektet: system og struktur av det sosialfaglige arbeidet i «laget rundt barnet».</i>
15 min	Patrick Lie Andersen <i>Ungdoms deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter i lys av Ungdata-undersøkelser,</i>
15 min	Julie Riise <i>Skolehelsetjeneste for barn og ungdom påvirker fertilitet, helse, utdanning og tilknytning til arbeidslivet blant unge voksne.</i>
ca 25 min	Diskusjon/Spørsmål
15.20 - 15.30	Benstrekk/pause
15.30 – 16.20	Sosial mobilitet
15 min	Jan-Eric Gustafsson <i>Förändringar i betydelsen av socioekonomiska faktorer för elevers skolresultat i Sverige</i>
15 min	Rasmus Landersø <i>Lifetime consequences of low income and poverty in Denmark</i>
ca 20 min	Diskusjon/Spørsmål
16.20 – 16.30	Oppsummering og avslutning

Abstract

Eirin Mølland, Universitetet i Agder

Fattig i velferdsstaten Norge: Resultater fra Nye mønstre prosjektet

Målgruppen for Nye Mønstre er barnefamilier som har vedvarende lavinntekt og sammensatte utfordringer som gjør at de har behov for velferdstjenester over tid. En familiekoordinator følger hele familien tett over en periode på 5 år og koordinerer tjenester til både voksne og barn. Gjennom årlige kartlegginger har vi fått innblikk i utfordringene mange av disse familiene strever med. Det viser seg at enkelte mangler ytelse de skulle hatt og at den økonomiske situasjonen til familiene er uoversiktlig og for flere vanskelig å håndtere.

Marianne Rugkåsa, OsloMet

Fattigdomsutfordringer i familier med innvandringsbakgrunn

I innlegget vil jeg med utgangspunkt i forskning om arbeidskvalifisering, barnevernsarbeid og sosialt arbeid i Nav, rettet mot mennesker med innvandringsbakgrunn, sette søkelys på fire forhold jeg ser som særlig utfordrende:

- Profesjonsutøveres oppmerksomhet mot kulturelle forskjeller har ført til manglende oppmerksomhet mot innvandrerfamiliers levekår og fattigdomsproblemer
- Mangel på relevante tiltak når det gjelder arbeidskvalifisering, norskopplæring og utdanning
- Diskriminering på arbeids- og boligmarkedet kan føre til marginalisering gjennom utestenging fra arbeidslivet, og stadige flyttinger til lite kontinuitet bla når det gjelder skole og nærmiljø
- Mangelfulle tolketjenester og for lite bruk av tolk i oppfølgingsarbeid kan utfordre retten til likeverdige tjenester og rettssikkerhet

Asgeir Solstad, Nord Universitet

Boligpolitikk og boligsosialt arbeid mot fattigdom

Tre sentrale trekk ved dårlige boforhold er: Uforutsigbarhet knyttet til leieforhold, dårlig boligkvalitet/trangbodhet og svakheter rundt bomiljø/nærmiljø. Et stramt boligmarked i byene reduserer mulighetene for stadig flere til å kjøpe bedre bolig. Effektene av disse trekkene fastholder familier i vanskelige livssituasjoner, og reduserer mulighetene for sosial mobilitet. Den boligsosiale politikken er individ- og familierettet, og utformes for «vanskeligstilte» på boligmarkedet, og forankret i kommunenes ansvar. I presentasjonen vil jeg redegjøre for eksempler på

virksomme tiltak i boligsosialt arbeid for individer og familier som kan ha effekt mot fattigdom. Samtidig vil jeg vise til noen erfaringer med mer universelle offentlige boligpolitiske grep med effekter for boligsosiale utfordringer.

Inger Lise Skog Hansen, Fafo

Trøbbel i grenseflatene

Et sterkere brukerperspektiv i tjenesteutvikling - mange utsatte barn, unge og familier har sammensatte behov. Det er stor erkjennelse av at tverrsektorielt samarbeid og bedre samordning er nødvendig for å forebygge utenforskap og lykkes bedre med tidlig identifisering, og mer helhetlig oppfølging. Og at det er vanskelig å få til i praksis. Vi har en rekke spesialiserte tjenester og tilbud, men som strever med å virke sammen. Det er trøbbel i grenseflatene. I innlegget drøfter jeg behovet for å utvide oppmerksomheten i tjenestene på oppvekstområdet - fra enkelt tjenestens avgrensede ansvarsområde – til i større grad å rette oppmerksomhet mot barn og unges helhetlige situasjon.

Tapio Salonen, Malmö Universitet, Sverige

Barnfattigdomens utveckling i Sverige

Under 2000-talet hittills har barn och deras familjer i Sverige uppvisat en paradoxal utveckling när det ekonomisk utsatthet och social sårbarhet.

Simen Markussen, Frischsenteret

Penger, tjenester og insentiver til arbeid

Et forsøk på å gå tilbake til diskusjonene i Ellingsæther-utvalget om innretting av barnetrygd, barnehagebetaling m.m.

Axel West Pedersen, OsloMet

Universell barnetrygd som virkemiddel i arbeidslinja

Hvordan redusere barnefattigdommen uten å undergrave arbeidsinsentivene til foreldrene? Behovsprøving av barnetrygden fremstår umiddelbart som et billig og effektivt virkemiddel for å redusere barnefattigdommen, men behovsprøving vil samtidig innebære en alvorlig svekkelse av arbeidsinsentivene til store grupper av barnefamilier. En mulig vei ut av dette dilemma er å øke den universelle barnetrygden og eventuelt la deler av økningen bli finansiert ved å innregne ytelsen i den skattepliktige inntekten. En økning i barnetrygden kan videre motregnes i barnetilleggene til mottakerne av diverse trygder slik at det blir mer økonomisk lønnsomt å erstatte mottak av trygd med fulltids deltakelse i arbeidsmarkedet.

Edda Solbakken, SSB

<i>Barnetrygd og foreldres arbeidstilbud og inntekt</i>	Økonomisk teori predikerer at økt arbeidsfri inntekt reduserer arbeidstilbudet. Ved hjelp av en forskjeller-i-forskjeller-analyse undersøker vi om økningen i aldersgrensen for barnetrygd fra 16 til 18 år påvirker foreldrenes sysselsetting. Vi finner at ugifte mødre ikke endrer arbeidstilbudet, mens gifte mødre med lav inntekt eller utdanning reduserer arbeidstilbudet. Reduksjonen i arbeidstilbud er likevel ikke stor nok til at den lavere arbeidsinntekten veier opp for den økte inntekten som følge av barnetrygden. Nettoeffekten av barnetrygd på samlet inntekt etter skatt og overføringer er derfor positiv for både gifte og ugifte mødre.
---	--

Marianne Tevik Singstad, NTNU

<i>SoVei-prosjektet: system og struktur av det sosialfaglige arbeidet i «laget rundt barnet».</i>	Ansatte i grunnskolen står i en unik posisjon til å fange opp, kartlegge og initiere tidlig innsats for sårbare barn. Behovet for flerfaglig kompetanse i skolen synes udiskutabel, men det foreligger lite kunnskap om «best practice», som medfører stor variasjon og tilfeldigheter i praksis. Det rapporteres også om mangel på ressurser, kompetanse og strukturerte arbeidsmetodikker i arbeidet. SoVei-prosjektet har som formål å utarbeide en kunnskapsbasert, systematisk og strukturert arbeidsmetodikk for sosialfaglige ansatte i grunnskolen, i tillegg til å utvikle en digital ressursbank som støtte i deres arbeid, for å unngå tilfeldigheter i arbeidet og sikre ansvarliggjøring og rutiner for oppfølging.
---	--

Patrick Lie Andersen, Nova

<i>Ungdoms deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter i lys av Ungdata-undersøkelser</i>	Innlegget tar for seg tre hovedspørsmål: 1) Hva kan analyser av Ungdata fortelle oss om økonomiske ressursers betydning for deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter? 2) Førte Fritidskort-tiltaket til høyere deltakelse i organisert fritid? 3) Hadde Fritidskort-tiltaket en spesielt positiv effekt for ungdom med minst sosioøkonomiske ressurser i hjemmet?
---	---

Julie Riise, Universitetet i Bergen

<i>Skolehelsetjeneste for barn og ungdom påvirker fertilitet, helse, utdanning og tilknytning til arbeidslivet blant unge voksne.</i>	Vi viser at den forebyggende og relativt rimelige helsetjenesten som tilbys barn og unge i skolehelsetjenesten har positive effekter langt utover skolealder (vi kan følge individer til de er 30). For å estimere slike effekter bruker vi en reform fra 1999 som økte tilgang til helsesykepleiere i skolehelsetjenesten. Reformen økte tilgang til helsesykepleiere i kommuner som i utgangspunktet hadde lav dekning, med 35%. Økningen i tilgang varierte mellom kommuner, og forskjellige kohorter av barn ble ulikt eksponert. Denne variasjonen setter vi sammen og kjører en forskjell-i-forskjeller-modell.
---	---

Vi ser på hvordan økt tilgang til skolehelsetjenester påvirker utfall som tenåringsfødsler, ulike mål på utdanning og arbeidsmarkedstilknytning, samt helse og bruk av helsetjenester. Vi finner at reformen reduserte tenåringsfødsler og økte sannsynligheten for at jenter tar høyere utdanning. For både gutter og jenter finner vi positive effekter på både lønn og sannsynligheten for å være arbeid ved alder 26 og 30, samt redusert sannsynlighet for å motta ulike former for offentlig støtte. Vi observerer også økt bruk av helsetjenester blant unge voksne, men ingen endring i dødelighet. Den økte bruken av helsetjenester gjelder planlagte tiltak, ikke legevakt eller akutte innleggelser.

Jan-Eric Gustafsson, Göteborgs Universitet, Sverige

Förändringar i betydelsen av socioekonomiska faktorer för elevers skolresultat i Sverige

Presentationen fokuserer på förändringar i skolresultat för olika grupper av elever i Sverige. Ett samlat mått på elevernas socioekonomiska bakgrund visar på ett ökande samband med utbildningsresultat vid 16 års ålder. En närmare analys visar dock att betydelsen av föräldrarnas utbildningsnivå för resultaten varit oförändrad, medan betydelsen av föräldrarnas inkomster ökat. Forskningen visar också att skolegregationen med avseende på socioekonomiska faktorer ökat. Betydelsen av dessa förändringar för resultat och resultatskillnader i den svenska skolan diskuteras. I en avslutande del av presentationen visas att interventioner i förskolan kan vara en möjlighet att ge kompensatoriskt stöd för utveckling av kunskaper och färdigheter.

Rasmus Landersø, Rockwool Foundation Research Unit, Danmark

Lifetime consequences of low income and poverty in Denmark

Despite the extensive social policies and redistribution of income in Denmark, there is still strong intergenerational persistence in lifetime resources, particularly for children from low-resource families. Furthermore, the lower tail of the income distribution increasingly consists of immigrant-families. Results based on a Danish welfare reform targeted at increasing immigrants' labor supply by reducing transfer payments shows that large disposable income reductions have detrimental effects on children's test scores, well-being, educational attainment, criminal behavior, and earnings as adults.